

Rozhledy matematicko-fyzikální

Vzpomínka na Ivana Štolla

Rozhledy matematicko-fyzikální, Vol. 92 (2017), No. 4, 52–53

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/147015>

Terms of use:

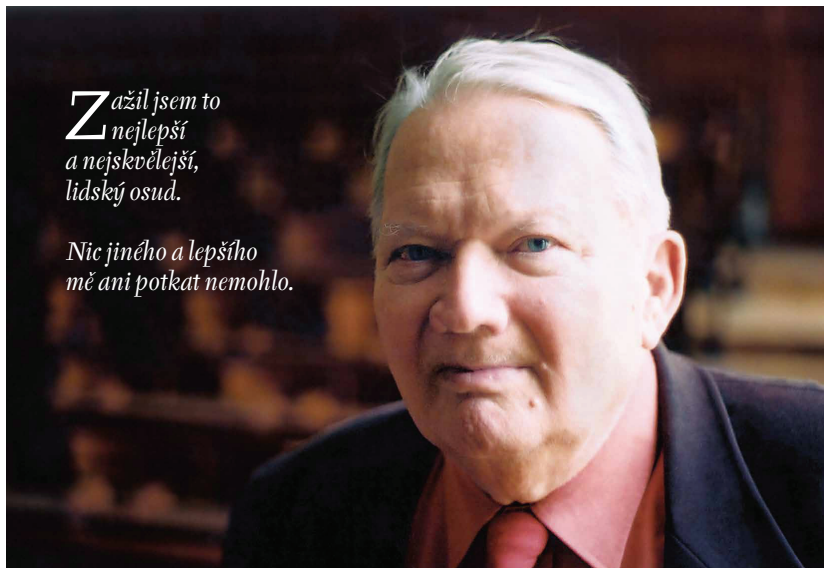
© Jednota českých matematiků a fyziků, 2017

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

Vzpomínka na Ivana Štolla

Doc. Ing. Ivan Štoll, CSc., (10. 12. 1935, Moskva, (SSSR) – 5. 9. 2017, Praha) — český fyzik, pedagog a popularizátor vědy. Studoval na Matematicko-fyzikální fakultě UK v Praze (1954–1955), absolvoval Fyzikální fakultu Moskevské státní univerzity (1961), obor Fyzika atomového jádra. Krátce působil jako vědecký pracovník v Ústavu jaderného výzkumu v Řeži a od roku 1962 spojil svůj život s Fakultou jadernou a fyzikálně inženýrskou ČVUT v Praze, kde pracoval až do roku 2016, tedy 54 let. Zde zastával funkce vedoucího katedry fyziky (1972–1991) a zejména děkana (1973–1988). Během svého funkčního období mj. vybudoval školní jaderný reaktor v Troji, zvaný Vrabec.

Ovlivnila jej dvouletá stáž Kanadské atomové komise na Univerzitě v kanadském Saskatoonu v letech 1968–1970. Z této zkušenosti celý život čerpal a své poznatky, které nabyt zejména při setkávání se s indiánskými kmeny, shrnul v etnology oceňované publikaci *Radil jsem se s vlky* (2011).

Na FJFI vchoval celou řadu dnes známých fyziků, byl dlouholetým členem Jednoty českých matematiků a fyziků (také jejím zasloužilým a

čestným členem, 1987, 2014), několik desetiletí spolupřádal Turnaje mladých fyziků, byl též dlouholetým redaktorem odborného časopisu *Rozhledy matematicko-fyzikální*.

Kromě mnoha skript, např. *Úvod do radiotechniky*, 1964, *Výběr fyzikálních úloh* (s I. Jexem), 2008, napsal velké učebnice *Elektrina a magnetismus* (spolu s B. Sedlákem, 1986, 1993, 2013) a *Klasická teoretická fyzika* (spolu s I. Jexem a J. Tolarem, 2017). Revidoval také obsáhlý překlad a přeložil části řešených příkladů *Feynmanových přednášek z fyziky* (2000–2002). Stěžejní publikací jsou i první původní kompletní české *Dějiny fyziky* (2009), která získala Cenu rektora ČVUT 1. stupně za prestižní publikaci (2010).

Širší veřejnosti je znám jako autor mnohých popularizačních publikací *Tajemství kulového blesku* (1988), *Energie pro 21. století* (spolu s B. Heřmanským, 1992) a *Svět očima fyziky* (1996). V knihách *Paprsek budoucnosti* (1975) a *Lasery a optoelektronika* (s E. Strumbanem, 1988) popularizoval využití laserů, pro mládež napsal *Objevitelé přírodních zákonů* (1997 – přeloženo též do čínštiny), *Podivuhodné přírodní úkazy* (1998) a *Věda a technika v českých zemích* (s J. Hozákem, 2002 – oceněno Zlatou stuhou). V posledních 25 letech se zabýval osudy slavných vědců: *Phenomenon of Doppler* (1992), *Jan Marek Marci – první český fyzik* (1996), *Christian Doppler – Pegas pod jařmem* (2003), *Archimedes – největší vědec starověku* (s J. Bečvářem, 2005.) Byl koordinátorem portrétní edice *Velké postavy vědeckého nebe* v nakladatelství Prometheus. Spolupracoval také s výukovým audiovizuálním studiem ČVUT na mnohých vzdělávacích filmech a s Českou televizí, na projektech svého syna Martina Štolla. Společně napsali a realizovali dvanáctidílný televizní seriál *Praha – jeviště vědy* (2000), jehož knižní podobu vydala FJFI ČVUT (*Praha – jeviště vědy*, 2005).

Za celoživotní pedagogickou a popularizační činnost byl mnohokrát oceněn: třikrát získal nejvyšší ocenění ČVUT (mj. *Stříbrná Felberova medaile*, 1975) a dvakrát i FJFI ČVUT, ocenila jej i Matematicko-fyzikální fakulta Univerzity Karlovy, Lebeděvův Fyzikální institut v Moskvě (1974) i prezident republiky (*Vyznamenání za vynikající práci*, 1979). K nejcenějším vyznamenáním patří *Medaile MŠMT Jana Ámose Komenského 1. stupně* (2000) od ministra školství. Vědecká rada FJFI ČVUT doc. Ivanu Štollovi vyjádřila poděkování za celoživotní obětavou práci pro fakultu jmenováním *emeritním akademickým pracovníkem* (2017).